

Věc C-188/24

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

7. března 2024

Předkládající soud:

Conseil d'État (Francie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

6. března 2024

Žalobkyně:

WebGroup Czech Republic, a.s.

NKL Associates s. r. o.

Žalovaní:

Ministre de la Culture

Premier ministre

**CONSEIL D'ÉTAT
(STÁTNÍ RADA,
FRANCIE)**

rozhodující

ve sporném řízení

[*omissis*]

**SPOLEČNOST WEBGROUP CZECH
REPUBLIC a další**

[*omissis*]

I° Pod číslem 461193 podala společnost Webgroup Czech Republic souhrnnou žalobou, doplňující podání, repliku a další tři podání, které došly kanceláři sporné agendy Conseil d'État (Státní rada) ve dnech 7. února, 9. května a 21. listopadu

2022 a 7. září a 5. prosince 2023 a 19. ledna 2024, a v nichž navrhuje, aby Conseil d'État (Státní rada):

1) zrušila z důvodu překročení pravomoci décret no 2021–1306 du 7 octobre 2021 relatif aux modalités de mise en œuvre des mesures visant à protéger les mineurs contre l'accès à des sites diffusant un contenu pornographique (nařízení č. 2021–1306 ze dne 6. října 2021 o pravidlech pro provádění opatření na ochranu nezletilých před přístupem na internetové stránky šířící pornografický obsah);

2) [omissis]

Tvrdí, že napadené nařízení:

– je stíženo formální vadou, neboť toto nařízení ani zákon ze dne 30. července 2020, který je jeho právním základem, nebyly oznámeny Evropské komisi ani České republice v souladu s článkem 3 směrnice 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu;

– je stíženo vadou spočívající v nevykonání pravomoci ze strany zákonodárce („incompétence négative“), neboť neupřesňuje povahu technických opatření, jež mají být uplatněna, aby bylo nezletilým zabráněno v přístupu k pornografickému obsahu na internetu;

– porušuje zásady právní jistoty a proporcionality zakotvené v právu Evropské unie, článek 16 Deklarace práv člověka a občana z roku 1789, právo na spravedlivý proces zaručené ustanoveními článku 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a svobodu projevu zaručenou ustanoveními článku 10 této úmluvy;

– porušuje cíle směrnice 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 tím, že zavádí obecná a abstraktní opatření týkající se obecně vymezené kategorie určitých služeb informační společnosti, která se použijí bez rozdílu na každého poskytovatele této kategorie služeb.

Ve dvou žalobních odpovědích doručených dne 9. září 2022 a dne 9. ledna 2024 ministre de la culture (ministerně kultury) navrhuje zamítnutí žaloby. Tvrdí, že důvody uvedené žalobkyní nejsou opodstatněné.

V žalobní odpovědi doručené dne 10. ledna 2024 Premier ministre (předseda vlády) uvádí, že se připojuje k vyjádřením ministerně kultury.

Ve dvou vyjádřeních v rámci vedlejšího účastenství, doručených dne 15. listopadu 2022 a dne 7. března 2023, navrhují sdružení „Osez le féminisme!“ a „Le Mouvement du Nid“ zamítnutí žaloby. Tvrdí, že jejich vedlejší účastenství je přípustné a že uvedené žalobní důvody nejsou opodstatněné.

Dvěma vyjádřeními v rámci vedlejšího účastenství doručenými dne 10. července a 20. září 2023 sdružení „Les effronté-E-S“ navrhuje zamítnutí návrhu. Tvrdí, že jeho vedlejší účastenství je přípustné a že uvedené žalobní důvody nejsou opodstatněné.

2° Pod číslem 461195 podala společnost NKL Associates s. r. o. souhrnnou žalobu, doplňující podání, repliku a další tři podání, které došly kanceláři sporné agendy Conseil d'État (Státní rada) ve dnech 7. února, 9. května a 21. listopadu 2022 a 7. září a 5. prosince 2023 a 19. ledna 2024, a v nichž navrhuje, aby Conseil d'État (Státní rada):

1) zrušila z důvodu překročení pravomoci décret no 2021–1306 du 7 octobre 2021 relatif aux modalités de mise en œuvre des mesures visant à protéger les mineurs contre l'accès à des sites diffusant un contenu pornographique (nařízení č. 2021–1306 ze dne 6. října 2021 o pravidlech pro provádění opatření na ochranu nezletilých před přístupem na internetové stránky šířící pornografický obsah);

2) [omissis]

Tvrdí, že napadené nařízení:

– je stíženo formální vadou, neboť toto nařízení ani zákon ze dne 30. července 2020, který je jeho právním základem, nebyly oznámeny Evropské komisi ani České republice v souladu s článkem 3 směrnice 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu;

– je stíženo vadou spočívající v nevykonání pravomoci ze strany zákonodárce („incompétence négative“), neboť neupřesňuje povahu technických opatření, jež mají být uplatněna, aby bylo nezletilým zabráněno v přístupu k pornografickému obsahu na internetu;

– porušuje zásady právní jistoty a proporcionality zakotvené v právu Evropské unie, článek 16 Deklarace práv člověka a občana z roku 1789, právo na spravedlivý proces zaručené ustanoveními článku 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a svobodu projevu zaručenou ustanoveními článku 10 této úmluvy;

– porušuje cíle směrnice 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 tím, že zavádí obecná a abstraktní opatření týkající se obecně vymezené kategorie určitých služeb informační společnosti, která se použijí bez rozdílu na každého poskytovatele této kategorie služeb.

Ve dvou žalobních odpovědích doručených dne 9. září 2022 a dne 8. ledna 2024 ministryně kultury navrhuje zamítnutí žaloby. Tvrdí, že důvody uvedené žalobkyní nejsou opodstatněné.

V žalobní odpovědi doručené dne 10. ledna 2024 předseda vlády uvádí, že se připojuje k vyjádřením ministryně kultury.

Ve dvou vyjádřeních v rámci vedlejšího účastenství doručených dne 15. listopadu 2022 a dne 7. března 2023 navrhuji sdružení „Osez le féminisme!“ a „Le Mouvement du Nid“ zamítnutí návrhu. Tvrdí, že jejich vedlejší účastenství je přípustné a že uvedené žalobní důvody nejsou opodstatněné.

Dvěma vyjádřeními v rámci vedlejšího účastenství doručenými dne 10. července a 20. září 2023 sdružení „Les effronté-E-S“ navrhuje zamítnutí žaloby. Tvrdí, že jeho vedlejší účastenství je přípustné a že uvedené žalobní důvody nejsou opodstatněné.

S ohledem na další písemnosti ve spisu;

S ohledem na:

- Smlouvu o fungování Evropské unie,
- směrnici Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000;
- code pénal (trestní zákoník);
- [omissis];
- loi no 2020–936 du 30 juillet 2020 (zákon č. 2020–936 ze dne 30. července 2020);
- [omissis];

[omissis]

Vzhledem k těmto důvodům:

- 1 Za účelem boje proti rostoucímu vystavení mladistvých nezletilých pornografickému obsahu a proti škodlivým účinkům tohoto vystavení na jejich psychický vývoj a násilí páchaném na ženách, usiluje loi du 30 juillet 2020 visant à protéger les victimes de violences conjugales (zákon ze dne 30. července 2020 o ochraně obětí domácího násilí) v souvislosti s pornografickými stránkami, které umožňují přístup ke svému obsahu nezletilým, o posílení účinnosti ustanovení článku 227–24 trestního zákoníku, který již dlouho stanoví, že „kdo jakýmkoli způsobem a bez ohledu na použité prostředky vyrobí, přenesne nebo rozšíří sdělení násilné povahy, sdělení podněcující k terorismu, sdělení pornografické povahy nebo sdělení vážně poškozující lidskou důstojnost či podněcující nezletilé k tomu, aby se podíleli na hrách, které je uvádějí ve fyzické nebezpečí, nebo s takovou zprávou obchoduje, (...) může-li si tuto zprávu přečíst nebo jinak vzít na vědomí nezletilý“, bude potrestán odnětím svobody na tři léta a pokutou ve výši 75 000 eur.

- 2 Za tímto účelem článek 22 zákona ze dne 30. července 2020 nejprve upřesnil článek 227–24 trestního zákoníku, neboť převzal ustálenou judikaturu Cour de cassation (Kasační soud), podle níž byl trestný čin vymezený v tomto článku spáchán „i pokud může nezletilá osoba získat přístup ke sdělením uvedeným v prvním odstavci na základě pouhého prohlášení této osoby, že dosáhla věku nejméně osmnácti let“.
- 3 Zadruhé, článek 23 tohoto zákona zavedl postup, v jehož rámci může předseda Autorité de régulation de la communication audiovisuelle et numérique (Úřad pro regulaci audiovizuální a digitální komunikace, dále jen úřad „Arcom“), jestliže zjistí, že osoba, která vykonává činnost spočívající v editaci veřejné komunikační služby on-line, umožňuje nezletilým přístup k pornografickému obsahu v rozporu s článkem 227–24 trestního zákoníku, zaslat této osobě výzvu, jíž jí uloží ve lhůtě patnácti dnů přijmout veškerá opatření k zabránění přístupu nezletilých k inkriminovanému obsahu. Pokud osoba, jíž byla výzva určena, tento příkaz nesplní, může předseda úřadu Arcom věc postoupit předsedovi tribunal judiciaire de Paris (soud v Paříži) za účelem vydání příkazu k ukončení přístupu k této službě a k ukončení odkazování na ni ve vyhledávači či katalogu. Článek 23 zákona stanoví, že podmínky jeho uplatnění budou stanoveny nařízením. Na tomto základě décret du 7 octobre 2021 relatif aux modalités de mise en œuvre des mesures visant à protéger les mineurs contre l'accès à des sites diffusant un contenu pornographique (nařízení ze dne 7. října 2021 o způsobu provádění opatření na ochranu nezletilých před přístupem na stránky s pornografickým obsahem) stanovilo náležitosti uplatnění postupu podle článku 23 zákona předsedou úřadu Arcom.
- 4 Dvěma žalobami, které je namístě spojit, aby bylo rozhodnuto jediným rozhodnutím, společnosti WebGroup Czech Republic a NKL Associates s. r. o. navrhují toto nařízení zrušit z důvodu překročení pravomoci.

K vedlejšímu účastenství sdružení „Osez le féminisme“, „Mouvement du Nid“ a „Les effronté-E-S“:

- 5 Vzhledem k předmětu a povaze sporu sdružení „Osez le féminisme“, „Mouvement du Nid“ a „Les effronté-E-S“ prokazují předmětem své činnosti i svou činností dostatečný zájem na zachování napadeného nařízení. Jejich vedlejší účastenství je proto přípustné.

K žalobnímu důvodu vycházejícímu z nedostatečné přesnosti napadeného nařízení:

- 6 [omissis] [Důvod zamítnut předkládajícím soudem]

K žalobním důvodům vycházejícím z dovolávání se zásady právní jistoty a zásady proporcionality, práva na spravedlivý proces a svobody projevu:

- 7 [omissis] [Důvody zamítnuty předkládajícím soudem]

K dovolávání se směrnice 2000/31/ES ze dne 8. června 2000:

- 8 V článku 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu je stanoveno: „1. Cílem této směrnice je přispět k řádnému fungování vnitřního trhu tím, že zajistí volný pohyb služeb informační společnosti mezi členskými státy. 2. Je-li to pro dosažení cíle uvedeného v odstavci 1 potřebné, dbá tato směrnice o sblížení některých vnitrostátních ustanovení platných pro služby informační společnosti, která se týkají vnitřního trhu, usazování poskytovatelů služeb, obchodních sdělení, elektronických smluv, odpovědnosti zprostředkovatelů, kodexů chování, mimosoudního urovnávání sporů, soudních postupů a spolupráce mezi členskými státy.“
- 9 Článek 2 téže směrnice zní: „Pro účely této směrnice se rozumí: (...) h) ‚koordinovanou oblastí‘ požadavky stanovené právními rády členských států pro poskytovatele služeb informační společnosti nebo pro služby informační společnosti, bez ohledu na to, zda mají obecnou povahu či zda byly pro ně zvláště určené. / i) koordinovaná oblast souvisí s požadavky, které má poskytovatel služeb plnit a které se týkají: / – přístupu k činnosti služby informační společnosti, např. požadavky na kvalifikaci, povolení nebo oznámení, / – výkonu činnosti služby informační společnosti, např. požadavky na chování poskytovatele služby, kvalitu nebo obsah služby včetně požadavků na reklamu a smlouvy nebo na odpovědnost poskytovatele služby;“
- 10 Článek 3 téže směrnice zní: „1. Každý členský stát dbá, aby služby informační společnosti poskytované poskytovatelem usazeným na jeho území dodržovaly platné vnitrostátní předpisy z příslušné koordinované oblasti. 2. Členské státy nemohou z důvodů spadajících do koordinované oblasti omezovat volný pohyb služeb informační společnosti z jiného členského státu. (...) 4. Členské státy mohou pro určitou službu informační společnosti přijmout opatření odchylná od odstavce 2, jsou-li splněny níže uvedené podmínky: / a) opatření jsou: / i) nezbytná z jednoho z níže uvedených důvodů: / – veřejný pořádek, zejména předcházení, vyšetřování, odhalování a stíhání v trestní oblasti, zejména ochrana mladistvých a boj proti podněcování k nenávisti z důvodu rasy, pohlaví, víry nebo národnosti a proti útokům na lidskou důstojnost, / – ochrana veřejného zdraví, / – veřejná bezpečnost včetně ochrany vnitrostátní bezpečnosti a obrany, / – ochrana spotřebitelů včetně investorů; / ii) přijata vůči určité službě informační společnosti, která poškozuje cíle uvedené v bodu i) nebo která představuje závažné a podstatné ohrožení těchto cílů; / iii) úměrná těmto cílům; / b) členský stát předběžně a aniž je dotčeno soudní řízení včetně předběžného řízení a kroků uskutečněných v rámci trestního vyšetřování: / – požádá členský stát uvedený v odstavci 1 o přijetí opatření, a tento stát je nepřijme nebo jsou jeho opatření nedostatečná, / – oznámí Komisi a členskému státu uvedenému v odstavci 1 svůj záměr přijmout tato opatření. (...)“

- 11 Podle čl. 14 odst. 3 směrnice, který se použije konkrétně v případě služby informační společnosti spočívající v ukládání informací poskytovaných příjemcem služby: „*Tímto článkem není dotčena možnost soudního nebo správního orgánu požadovat od poskytovatele služby v souladu s právním řádem členských států, aby ukončil protiprávní jednání nebo mu předešel, ani možnost členských států zavést postupy, které umožní odstranění nebo znemožní přístup k informacím.*“
- 12 Podle bodu 8 odůvodnění směrnice: „*Cílem této směrnice je vytvořit právní rámec pro zajištění volného pohybu služeb informační společnosti mezi členskými státy a nikoli harmonizovat trestní právo jako takové.*“ Bod 45 odůvodnění uvádí toto: „*Omezení odpovědnosti zprostředkujících poskytovatelů služeb podle této směrnice se nedotýká možnosti podávání různých druhů žalob na zdržení se jednání. Tyto žaloby na zdržení se jednání mohou mít zejména podobu rozhodnutí soudů nebo správních orgánů vyžadujících ukončení protiprávních jednání nebo předcházení protiprávním jednáním včetně odstranění protiprávních informací nebo zamezení přístupu k nim.*“ Konečně v bodu 48 odůvodnění se uvádí: „*Touto směrnicí není nijak dotčena možnost členských států požadovat od poskytovatelů služeb ukládajících informace poskytované příjemcům jejich služeb, aby jednali se zabezpečením, které lze od nich rozumně vyžadovat a které je vymezeno ve vnitrostátních právních předpisech, s cílem odhalit některé druhy protiprávní činnosti a zamezit jim.*“
- 13 Ve svém rozsudku ze dne 9. listopadu 2023 ve věci Google Ireland Limited, Meta Platforms Ireland Limited, Tik Tok Technology Limited proti Kommunikationsbehörde Austria (KommAustria) (C-376/22) Soudní dvůr Evropské unie v bodech 42 až 44 konstatoval, že „směrnice 2000/31 spočívá na uplatňování zásad dohledu v členském státě původu a vzájemného uznávání, takže v rámci koordinované oblasti definované v čl. 2 písm. h) této směrnice jsou služby informační společnosti regulovány pouze v členském státě, na jehož území jsou usazeni poskytovatelé těchto služeb“, z čehož vyvodil, že „v důsledku toho přísluší každému členskému státu jakožto členskému státu původu služeb informační společnosti regulovat tyto služby, a z tohoto titulu chránit cíle obecného zájmu uvedené v čl. 3 odst. 4 písm. a) bodě i) směrnice 2000/31“ a že „kromě toho v souladu se zásadou vzájemného uznávání přísluší každému členskému státu, jakožto členskému státu určení služeb informační společnosti, aby neomezoval volný pohyb těchto služeb tím, že bude vyžadovat splnění dodatečných povinností spadajících do koordinované oblasti, které přijal“. Z těchto důvodů Soudní dvůr rozhodl, že: „čl. 3 odst. 4 směrnice 2000/31 musí být vykládán v tom smyslu, že obecná a abstraktní opatření týkající se obecně popsané kategorie určitých služeb informační společnosti, která se použijí bez rozdílu na každého poskytovatele této kategorie služeb, nespádají pod pojem ‚opatření přijatá vůči určité službě informační společnosti‘ ve smyslu tohoto ustanovení“.
- 14 Žalobkyně zaprvé tvrdí, že ustanovení napadeného nařízení, jakož i zákona ze dne 30. července 2020, která zpochybňují rovněž prostřednictvím námítky, porušují

cíle směrnice 2000/31/ES tím, že zavádějí postup, který má správnímu orgánu umožnit vyzvat osobu, jejíž činnost spočívá v editaci komunikační služby on-line, k ukončení trestného činu.

- 15 V této souvislosti však napadená ustanovení v rozsahu, v němž upravují postup, podle něhož může správní orgán vyzvat poskytovatele služeb informační společnosti k ukončení protiprávního jednání a v případě neuposlechnutí jeho výzvy předložit vytykaná protiprávní jednání soudu, sama o sobě nestanoví žádné pravidlo související s vlastním obsahem dotčené povinnosti. V tomto ohledu tudíž nelze mít za to, že by mohla mít z důvodů spadajících do „koordinované oblasti“ podle směrnice 2000/31/ES nepříznivý účinek na volný pohyb služeb informační společnosti, neboť jak vyplývá z pojmů uvedených v bodech 11 a 12 touto směrnicí není dotčena možnost, aby soud nebo správní orgán v souladu s právními systémy členských států poskytovateli služeb uložil, aby protiprávní jednání ukončil nebo mu zabránil. Žalobkyně tedy nemohou důvodně tvrdit, že by sporná ustanovení v rozsahu, v němž zavádějí režim umožňující správnímu orgánu vyzvat poskytovatele služeb, aby protiprávní jednání ukončil, byla neplatná z důvodu, že porušují cíle článku 3 směrnice 2000/31/ES.
- 16 Žalobkyně však zadruhé také tvrdí, že se sporná ustanovení neomezují na stanovení postupu, který správnímu orgánu umožňuje nařídit poskytovateli služeb, aby protiprávní jednání ukončil, ale s ohledem na podstatu dotčeného trestného činu upřesněnou doplněním článku 227–24 trestního zákoníku o ustanovení vyplývající ze zákona ze dne 30. července 2020 uvedená v bodě 2, mají tato ustanovení též za následek, že lze poskytovatelům služeb usazeným v jiných členských státech Evropské unie uložit povinnost využívat technická opatření k blokování přístupu nezletilých k obsahu, který vysílají. V tomto ohledu a vzhledem k výkladu směrnice, který podal Soudní dvůr Evropské unie v rozsudku uvedeném v bodě 13, závisí odpověď týkající se žalobního důvodu vycházejícího z porušení cílů směrnice 2000/31/ES na odpovědích na tyto otázky [uvedené ve výroku] [omissis]:
- [omissis] [Otázky zopakovány ve výroku]
- 17 Tyto otázky jsou rozhodující pro řešení sporu, který má rozhodnout Conseil d'État (Státní rada). Tyto otázky jsou velmi složité. Je proto důvodné předložit na základě článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce a přerušit řízení o žalobách do doby, než Soudní dvůr o uvedené otázce rozhodne.

ROZHODLA TAKTO:

Článek 1: Vedlejší účastenství sružení „Osez le féminisme“, „Mouvement du Nid“ a „Les effronté-E-S“ na podporu žalovaných jsou přípustná.

Článek 2: Řízení o žalobách podaných společnostmi Webgroup Czech Republic et NKL Associates s. r. o. se přerušuje až do rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie o následujících otázkách:

a) Zprvé, je třeba považovat ustanovení trestního práva, zejména obecná a abstraktní ustanovení označující určité jednání za trestný čin, který lze stíhat, pokud se mohou vztahovat jak na jednání poskytovatele služeb informační společnosti, tak na jednání jakékoli jiné fyzické nebo právnické osoby, za ustanovení spadající do „koordinované oblasti“ podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000, nebo je třeba mít za to, že vzhledem k tomu, že jediným cílem směrnice je harmonizovat určité právní aspekty těchto služeb, aniž harmonizuje oblast trestního práva jako takového, a že stanoví pouze požadavky vztahující se na služby, nelze tato trestněprávní ustanovení považovat za požadavky vztahující se na přístup ke službám informační společnosti a na výkon činnosti služeb informační společnosti, jež spadají do „koordinované oblasti“ podle této směrnice? Spadají konkrétně do této „koordinované oblasti“ trestněprávní ustanovení určená k zajištění ochrany nezletilých?

b) Má být povinnost, která vysílatelům on-line komunikačních služeb ukládá uplatnit opatření, která mají nezletilým zabránit v získání přístupu k jimi šířenému pornografickému obsahu, považována za spadající do „koordinované oblasti“ podle směrnice 2000/31/ES, která harmonizuje pouze některé právní aspekty dotčených služeb, jestliže se tato povinnost týká výkonu činnosti služby informační společnosti v případech, kdy souvisí s chováním poskytovatele, kvalitou nebo obsahem služby, avšak netýká se ani usazení poskytovatelů, ani obchodních sdělení, ani smluv uzavřených elektronickou formou, ani systému odpovědnosti zprostředkujících poskytovatelů, ani kodexů chování, ani mimosoudního urovnávání sporů, ani soudních prostředků a spolupráce mezi členskými státy, a tudíž se netýká žádné z oblastí upravených harmonizačními ustanoveními kapitoly II?

c) V případě kladné odpovědi na předchozí otázky, jak lze sladit požadavky vyplývající ze směrnice 2000/31/ES s požadavky, kteréž vyplývají z ochrany základních práv v Evropské unii, konkrétně s ochranou lidské důstojnosti a nejvlastnějšího zájmu dítěte, zaručenými články 1 a 24 Listiny základních práv Evropské unie a článkem 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, jestliže podle všeho pouhé přijetí individuálních opatření přijatých v souvislosti s danou službou nemůže zajistit účinnou ochranu těchto práv? Existuje obecná zásada práva Evropské unie, která by opravňovala členské státy přijmout zejména v naléhavých případech opatření, a to i pokud jsou ve vztahu k určité kategorii poskytovatelů služeb obecná a abstraktní, aby se z důvodu ochrany nezletilých proti porušování jejich důstojnosti a nedotknutelnosti v případě potřeby u poskytovatelů služeb, na které se vztahuje směrnice 2000/31/ES, odchýlily od zásady regulace těchto poskytovatelů služeb jejich státem původu, která je stanovena touto směrnicí?

[omissis]

[Procesní informace]